

Novice iz domačih krajev

G. ban pri zaključku kmetijsko-gospodinjске šole v Svečini. G. ban se je v spremstvu načelnika kmetijskega oddelka g. inž. Podgornika in tajnika g. dr. Antona Kovačiča, katerim se je v Mariboru pridružil še tajnik JRZ g. Marko Krajnc, udeležil zaključka kmetijsko-gospodinjске šole v Svečini 30. oktobra. Vodstvo šole in gojenke so g. banu priredile priščen sprejem. Svečinski g. župnik Babšek je v šolski kapeli daroval slovesno sv. mašo, med katero so gojenke izbrano prepevale. Takoj po sv. maši je v veliki predavalnici g. ban osebno razdelil dekletom spričevala. Nad polovico gojenk je dovršilo šolo z odličnim uspehom, ostale pa s prav dobrim. Učni uspeh kaže, da jemljejo dekleta resno to šolo za življenje in da je zavod pod vodstvom agilne sestre Lidvine res na višku. Po izročitvi spričeval je g. ban imel na dekleta lep nagovor, v katerem je poudarjal ljubezen do zemlje in kmečkega življenja. Nazaj grede si je g. ban ogledal še posestvo v Lepem dolu, katerega je kupil Prizad, da na njem organizira Zavod za pospeševanje pešcastega sadja. V Mariboru je g. ban zvečer obiskal še banovinsko Vinarsko in sadjarsko šolo, nakar se je vrnil v Ljubljano.

Sneg je povzročil veliko škodo. Sneg, ki je zapadel pretekli terek in v noči na sredo, je povzročil veliko škodo, ki je najbolj občutna na sadnem drevju. Listje je radi letošnjega vremena, ki je rast zavleklo, bilo še povsod na drevju. Mokri in težki sneg se je radi tega toliko laže lepil na drevje ter ga lomil. Pri tem so trpela posebno mlada drevesa, ki so v bujni rasti in katerih les je bolj krhek. Nekateri sadjarji so drevje sicer pridno otresali, toda vsa pridnost v večini primerov ni pomagala, ker se je vejevje polomilo prej, preden je sadjar utegnil priti do drevesa. Radi tega sedaj, ko sneg kopni, izgledajo sadovnjaki, kot bi jih bil opustošil silen vihar. Poškodovano drevje bo treba pomladiti, da bo dobilo vsaj nekaj pravilne oblike, ki je radi polomljenih vrhov in vej močno pokvarjena.

Orožnik otel kolesarja iz Drave. Pri brodu iz Selnice proti Rušam se je zgodila v minulem tednu proti večeru nesreča, ki bi bila skoraj tirjala mlado življenje. Na brodu je bilo kakih 20 ljudi, ki so se vračali od večernega vlaka. Brod je bil oddaljen od brega že do dva metra, ko se je pripeljal s kolesom 17 letni Rudolf Pungrl z Janževe gore. Kljub luči na kolesu je prezrl, da je brod že na poti po Dravi in je zapeljal s kolesom v Dravo. Selniški orožniški podnarednik Vinko Jagodič je

imel toliko duhaprisotnosti, da je pograbil v zadnjem hipu kolesarja za suknjo in ga je s pomočjo tovariša s kolesom vred rešil iz Drave, ki bi ga bila sigurno odnesla, ker je ravno na tistem mestu globoka in deroča.

Velika vremenska nesreča. Iz Ljutomera poročajo: Že vse leto sem nas obiskujejo različne vremenske nepravilnosti. Najpogostejši je dež, za njim povodenj. Že šestkrat je letos ščavnica prestopila strugo in se razlila po polju ter naredila ogromno škodo. Radi dežja se je kmet vse leto moral skoraj boriti, da je lahko pravočasno pripravil svoje pridelke. Toda ni še utegnil spraviti ajde, potrgati vse koruze, posejati ozimino, ko ga je v noči na 28. oktober prehitel sneg. Nič ni tožil kmet; mislil je pač, da bo že čez dan skopnel. Toda žal... V terek zjutraj je znova pričelo snežiti in je snežilo ves dan in vso noč ter še v sredo dopoldne. Razumljivo je, da je potem takem padlo veliko snega, ki je naredil ogromno škodo na drevju. V sredo zjutraj so sadovnjaki izgledali vsi razdejani. Veje polomljene, drevesa pripognjena, nekatera s korenjem izruta. Tudi v gozdu slika ni bila lepša. Tudi tam je sneg pustil svoje sledove. Škoda, ki jo je naredil ta preročno zapadli sneg, gre v živo. Sedaj pa se vreme še noče izboljšati, da bi nadaljevali s prekinjenim delom, kajti ga je še veliko. Ni še posejano, repa je še na polju. listje v gozdu in tudi drv še ni. Le ena misel blodi kmetu po glavi: pošnja na Vsemogočnega, da bi se usmili trpina kmeta in dal lepo vreme, da bi si lahko spravil vsaj najpotrebnejše ter se tako vsaj za silo osigural pred dolgo, mrzlo zimo...

Obstreljen. V ponedeljek, 28. oktobra, se je g. Ficko Ignac, gostilničar iz Kamenščaka, podal na lov. V gozdu je zagledal nekega moškega, ki se mu je zdel sumljiv; prepričan je bil, da ima pred seboj divjega lovca, zato ga je pozval, naj obstane. Ker se pozvani na klic ni ustavil, je lovec ustrelil. Obstreljeni je Anton Gregorinčič, posestniški sin iz Kamenščaka, ki je šel v gozd nabirat brezja za metle. Z nad 50 šibrami v telesu so ga močno ranjenega prepeljali v bolnišnico v Murski Soboti. Gregorinčičevo stanje je resno.

Padel z lestve in se ubil. V Dêsincih pri Ptujju je padel 23 letni pri posestniku Čehu uslužbeni hlapec Franc Waldhauser z lestve. Pri padcu je priletel tako nesrečno z glavo na tlak, da je obležal mrtev.

Vaš sosed nima nobenega časopisa. Kaj boste storili?

Smrt zaradi poparjenja. Pred kratkim se je v Gornji Lendavi v Prekmurju zgodila nesreča, ki je zahtevala življenje 16 mesecev starega otroka Kočar Antona. Imenovani se je v kuhinji igral ter je hotel splezati s stola na mizo, pri čemer pa se je stol prevrnil. Da bi dečka obvarovala pred padcem, je skočila k njemu 12 letna deklica, ki je bila v kuhinji. Pri tem pa je imela nesrečo ter je otroka poparila s kropom. Radi dobljenih opeklin po telesu je otrok v kljub zdravniški pomoči umrl. Nesrečna smrt se je zgodila v času, ko je mati ležala v porodniški postelji, a oče se je nahajal na orožnih vajah.

Roko si je zlomila. Amalija Krajnc, 36 letna služkinja pri posestniku Urlepu v Breznici, občina Laporje, doma iz Hošnice v isti občini, je 26. oktobra šla v temi iz podstrešja po stopnicah. Ker ji je pred 14 dnevi slamoreznica poškodovala tri prste na roki, se je z obvezano roko bolj težko gibala in je na stopnicah padla. Pri padcu si je zlomila roko. Ponesrečenka se zdravi v mariborski bolnišnici.

Mojster po nesreči ustrelil pomočnika. Mesar in gostilničar Alojzij Cimperman na Polzeli je sedel v družbi svojega 36 letnega mesarskega pomočnika Antona Bratea v svoji gostilni. Igrala sta se s samokresom, ki se je v mojstrovih roki sprožil in krogla je zadela pomočnika v prsi. Zgrudil se je in na mestu umrl. Vsega obupanega mojstra so orožniki izročili sodišču, ki zadevo sedaj preiskuje.

Lobanjo mu je natrlo. V Senovem pri Rajhenburgu je delavec Novak Pavel prišel z glavo med stojko in Diesel motor. Odtrgalo mu je levo uho in natrlo lobanjo. Nezavestnega so odpeljali v brežiško bolnišnico in je v življenjski nevarnosti.

V božjastnem napadu se zadušila. Pri inženirju Jancu v Gajevi ulici v Ljubljani je služila božjastna 23 letna Pepca Bratkovičeva iz št. Jerneja na Dolenjskem. V nočnem božjastnem napadu je padla z obrazom na posteljo in se je zadušila v blazinah.

Tudi vrana je velik škodljivec. Kot star naročnik »Slov. gospodarja« sem bral že mnogo vsakovrstnih pritožb zoper poljskega škodljivca zajca. Da, milijonska je škoda, ki jo zakrivi ta dolgouhež širom Slovenije. A imamo še eno črnuho, o kateri pač nikdo ne zine besede, čeprav nam požre na vagon koruze. To je vrana. Leta 1938. smo dali potom občine zastupiti jajca, katere smo nastavili vranam, ki so pipale koruzo brez usmiljenja. Uspeh je bil zadovoljiv. Vse leto ni bilo videti niti ene vrane in tudi v jesen je dozorela brez obiska črnih kožuhačev. Ker pa sosedna občina ni storila tega, so se naslednje leto spet naselile in valile pri nas. Dobimo zopet jajca, jih nastava-

»Če ima za svojo trditve dokaze, potem njena odstranitev ne bo dosti pomagala, ker se bodo oglasili drugi.« je menil Orloga.

»Nima dokazov,« je odgovoril Roger. »Sicer pa prepusti vse meni! Jaz že vem, kaj delam.«

Nato se je obrnil k Nardu.

»Torej štiri tisoč dolarjev!«

Udarila sta in tako sklenila dogovor.

Anita je prižgala cigaro, katero ji je bil ponudil Roger. V Nardovih očeh je žarela ljubosumnost. Orloga je to opazil in je hotel obrniti njegovo pozornost v drugo smer.

»Takemu potepuhu, kakor je Folkman, ki je osramotil mojo hčer, bi mirno prestrelil bučo iz kakega grma, tako da potem ne bi več mogel vznemirjati ljudi.«

»Tudi on bo prišel na vrsto!« je zagodel Nard. »Pri drugem srečanju mi ne bo ušel, na to stavim glavo.«

»No, no, le počasi,« je šaljivo odvrnil Orloga, »drugače boš morda prehitro ob glavo! Folkman velja za največjega junaka divjine in je dozdej še vsakega svojega nasprotnika krvavo odpravil.«

»Junak gor, junak dol!« je zaničljivo dejal Nard. »Z menoj se ne bo igral.«

Roger je bil nestrpen zaradi praznega prerakanja. Nejevoljno je zamahnil z roko in rekel:

»Kaj bosta mlatila prazno slamo! Dejanja bodo pokazala, kdo je večji junak. Zdej pa se vrnimo k stvari!«

Orloga je vstal in šel iz kolibe. Ker stvar zanj ni pomenila dobička, se ni zanimal zanjo.

Po njegovem odhodu je Roger začel:

»Marija Linscott je prava lastnica Rajskega dola. Tvoji možje niso govorili o tem?«

Nard je hlinil brezbriznost. Malomarno je odgovoril:

»Ne. Tudi za povod pretepa niso vedeli. Kar slepo so se odzvali tvojemu namigu... Dekle je torej pravi dedič? Potem ti lahko greš k vragu!«

»Ha, ha, ha!« se je zarežal Roger. »Niti na misel mi ne pride!«

Anita je dvignila glavo, pogledala Rogerja in zbadljivo vprašala:

»Ali je lepa?«

»Lepa,« je prikimal Roger. »In je Erikova ljubica.«

»To si že enkrat povedal,« je zasikal Nard. »Kaj se naj zgodi z njo?«

»O tem bova še govorila. Prva tvoja naloga bo, da jo boš opazoval in mi sporočil, ko bo odjezdila iz mesta. Na Oblačno goro hoče iti. Mi ji bomo sledili.«

Nard je malomarno zamahnil, kakor da bi hotel s tem izraziti, da stvar ni nič posebnega.

Roger je razumel njegovo kretnjo in resno dejal:

»Nard, delo ne bo tako lahko, kakor misliš. Več mož bova potrebovala. Ta ženska je odločna in je gotovo, da bo streljala v nevarnosti. Zberi nekaj mož! Jaz bom šel

takoj ukazal premestiti v gardni polk.

Zračna vojna je zelo draga. Angleški strokovnjak major Ericson je mnenja, da so izgube v zračni vojni vsak mesec stoodstotne; to se pravi, država, ki hoče imeti 4000 letal, mora vsak mesec napraviti toliko novih. Dobro lovsko letalo stane povprečno 2 milijona dinarjev, moderno izvidniško letalo pa 3 milijone dinarjev. Povprečni bombnik stanejo 5 do 6 milijonov dinarjev, letelce trdnjave, kakor jih izdelujejo v USA, pa 10 milijonov dinarjev. Anglija je imela lani za vzdrževanje letalstva v proračunu vsoto 50 milijard dinarjev. Od tega je uporabila za nabavo novih letal 20 milijard. Letošnji proračun je trikrat večji od lanskega.

vimo, a niti ene crknjene vrane ni bilo najti. Tako je bilo tudi letos. Premišljujemo, so li jajca sploh bila zastrupljena? 50—60 jajc iz naše vasi se nabere v ta namen, da bi potem zastrupljena spravila v kraj požrešno žival, ki ni nikdar v korist, temveč samo v škodo. Spomladi vsako koruzo če že ne popolnoma izdere, pa pritrga, da zastane v rasti za 14 dni, največ pa izkoplje semensko zrno in ga požre. Tako je potem njiva, na kateri bi se lahko pridelalo 20—30 škafov koruze, prazna, da, če bi ne bilo na njej fižola in buč, ni vredno, da bi jo sploh okopavali. Pa pride jesen, pa zopet privre krdele, ki čestokrat šteje večje število, kot je pa koruznih stebel, ki so še ostali od spomladanske pojedinje. Niso povsod kraji za vrane, a pri nas jih lahko našteje spomladi in jeseni po njivah in travnikih od 25 do 40 v eni skupini. Gorje, če se vsujejo v vinograd! Naredijo huje kot cigani. Spomladi sem posejal tri kose s koruzo. Bilo bi je lahko najmanj 50—60 škafov, a kaj, še pet škafov ne bo. In kdo je kriv? Ne deževje — vrane! In to leto za letom, pa ne samo pri meni, temveč je vsa okolica bičana po tej živali. Ali bi se dobil kje strup za vrane, sedaj pozimi, ko so lačne, in bi žrle vse, če bi se navozil gnoj na kupe po njivah in travnikih, pa bi se jim namešalo ob času kolin med razne svinjske odpadke, kot čreva in podobno. Pa da bi ta reč bila vsaj od občine zaukazana, pa bi se z združenimi močmi več doseglo, kot pa potem z jamranjem in kletvijo. Jaz sem jim neko zimo namešal med čreva, katera sem drobno narezal, strup za podgane, nastavlil doma na dvorišču, psa, mačke in perutnino pa zaprl. Ni minulo pol ure in cirkus se je začel. Vrane so žrle s slastjo, druga drugo odganjale, samo da bi več dobila. Blizu je lesnika. Nasedale so se na njej, toda obstanka jim ni bilo; druga za drugo so pocepale v sneg. Vseh skupaj sem jih naštel 17 pod drevesom, 4 pa kak meter proč. Torej bi bilo dobro, posvetiti jim skrb v širšem obsegu s primernim strupom. — H. J.

Meljski plazovi — važno vprašanje. Zadnje skrajno slabo vreme pospešuje plazove v Melju pri Mariboru tako, kakoru še menda nikdar. Cesta Maribor-Sv. Peter-Slov. gorice je že delj časa zaprta in zopet drčijo na cesto z višine Meljskega hriba ogromne količine laporja, blata in kamenja. Nevarnost za pešce, ki še skušajo priti čez nevarne plazove, je velika. Tu se bo moralo nekaj zgoditi! Najbolje bo stene Meljskega hriba zasaditi z akacijami in vrbjem. Kakor je pisec teh vrst videl na sličnem velikem bregu nekje drugod, tako bi se dalo tudi naše Melje lepo urediti s tako zvanimi »stopami«, ki bi se napravile vsakih pet ali deset metrov v steno. Tiste stope bi se uredile z zabijanjem akacijevih ali vrbovih

stebrov v steno plazovite strmine, in ta stopa bi se naj preplela zopet z vrbjem, ki bi zarastlo in tako napravilo v razdalji 5—10 m zavor za plazovje. V teku par let bi se dalo na ta način preprečiti nadaljnje plazovje. To ne bi stalo mnogo. Na kako betonsko zgradbo, ki bi zadrževala plazovje, pa ni misliti, ker ni denarja.

Veliko novo poslopje v Celju. V Celju je začela ljubljanska tvrdka z gradnjo novega poslopja, kojega stroški so predvideni na 2,750.000 din. Osrednji urad za zavarovanje delavcev (OUZD) bo zgradil enonadstropno vogalno stavbo, na katero bodo pozidali po dogovoru z mestno občino po desetih letih še drugo nadstropje. Novo poslopje bo iz železobetona in eno najmodernejših, kar jih je bilo od omenjenega urada zgrajenih v raznih krajih Slovenije. Poslopje bo imelo sedem oddelkov za razne bolezni. Med temi bo tudi oddelk za zdravljenje jetike, rentgenološki oddelk, oddelk za bolezni oči, ušes, nosa, grla in zob. Urejeno bo tudi kopališče. V kletnih prostorih starega poslopja bo zgrajeno zaklonišče za 50 do 100 ljudi.

Požari

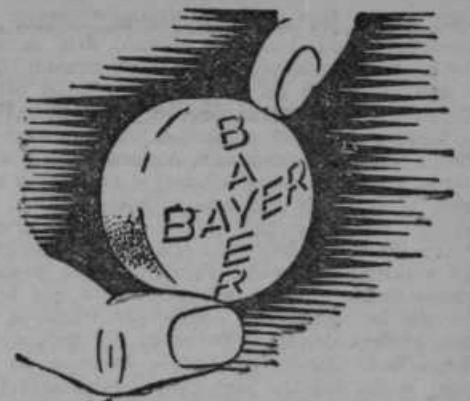
Zaradi kratkega stika, ko se je pretrgal električni vod radi teže snega, je nastal ogenj v gospodarskem poslopiju gostilničarja Rozmana v Stražišču pri Kranju. Ogenj je uničil znaten del pred sedmimi leti postavljene stavbe in vse seno. Gasilci so rešili več strojev. Tretjina gospodarskega poslopja, ki je bila zavarovana s požarnim zidom, je ostala nepoškodovana. Zavarovalnina znaša 50.000 din, seno pa je bilo posebej zavarovano za 10.000 din, smatrajo pa, da je povzročena škoda mnogo večja.

Pred dnevi je začela goreti v Krajni v Prekmurju pri posestniku Bagari Francu oslica stame, ki je bila vredna okrog 2000 din. Ogenj je nastal radi nerodnosti domačega sina.

Nevarna vlomilca pobegnila iz mariborske kaznilnice. Od dela v Meljskem dvoru v Mariboru sta pobegnila 35 letni Vinko Kocjan iz Cigelnice in 31 letni Ignac Kranjc iz Gor. Korene pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Kocjan je bil obsojen letošnjo pomlad na dve, Kranjc pa na tri in pol leta težke ječe. Oba begunca sta nevarna tatova in vlomilca. — Kocjana so prijeli barbarski orožniki pri njegovi materi, kamor se je bil zatekel po pobege, in so ga oddali v mariborsko kaznilnico. Kranjc je odšel po Kocjanovi izpovedi v smeri proti Koreni in ga še iščejo.

Vlom na Fall. Pri slabem vremenu je bilo zvečer vlomljeno od neznanca v spalnico trgovca in gostilničarja Grahorja na Fall. Vlomilec je odne-

Ali si upate pridobiti »Slovenskemu gospodarju« vsaj enega novega naročnika?

Usakdo ve
da je

ASPIRIN

sredstvo proti hripi in prehladu,
Pri kupovanju treba paziti, da je
vsak zavitek in vsaka posamezna
tableta obeležena z „Bayer“-jevim križem. Nikoli
ne pozabite, da Aspirina brez
„Bayer“-jevega križa ni!

Opisno rrp. pod št. br. 7257 od 23. marca 1940.

sel 6000 din vredno zlato uro z verižico in ženino ročno torbico z manjšim zneskom. Vlomilec in tat je naslonil lestvo k oknu, iz katerega je izbil šipo in je bosonog prebrskal omare.

Za 8000 din bencina je bilo ukradenega šoferju Radetu Kokošaku v Ptujju. Storitve policija še nima.

Fantovski pretep. Prejšnji teden zvečer se je v Murski Soboti spoprijela skupina osmih fantov, štirje so bili iz Sobote, štirje pa iz Rakičana. Na spopad so bili dobro pripravljeni, ker so bili vsi oboroženi s koli in noži. Končni rezultat njihovega krvavega obračuna je bil ta, da so dva junaka morali spraviti v bolnišnico, a tudi ostali so dobili vidne spomine, ki bodo precej časa kazili njihovo lepoto. Medsebojni obračun so imeli večinoma starejši mladoletniki.

Tatvina žita. Mlinar in posestnik Lukač Jožef iz Bakovcev v Prekmurju je že dalj časa opažal, da mu nekdo stalno odnaša iz skladišča rž, pšenico ter otrobe. Od spomladi do oktobra mu je tako zmanjkalo okrog 1500 kg žita in otrobov. Dne 16. oktobra pa je bila gospodarju sreča naklonjena ter je pri tem nečednem delu zalotil svojega hlapca in še nekega drugega mladoletnika. Sicer je že gospodar prej opažal, da njegov hlapec stalno nekaj nosi k sosedu, ki je tudi osum-

še občutnejša je uporaba bencina. Lovsko letalo porabi za 1 km leta 1 kg bencina, bombnik 2 kg na 1 km. Za zračni napad 100 bombnikov, ki prelete 500 km, je tedaj že treba 100 ton bencina. — Dragoceno za letalstvo je izvežbano osebje. — Za 4000 letal stanejo pogonski material, bombe, strojnice, topovi in izvežbanost pilotov blizu 7½ milijarde dinarjev na mesec. — Letala se lahko stalno obnavljajo in dobavljajo nova, ni pa tako lahko nadoknaditi izgube izvežbanih pilotov.

Dober odgovor. Slovitemu raziskovalcu Afrike Wissmannu je neka ženska v družbi pokazala baje dragoceno ogrlico iz slonovine. Učenjak naj bi določil njeno vrednost. Ogljedal si jo je natančno, potem je

z vami in v vsem se boste ravnali po mojih ukazih. Zdaj veš vse in pojdi na delo!»

S tem je bil razgovor končan. Nard je odšel, da bi pripravil potrebno.

Po Nardovem odhodu se je Roger obrnil k Aniti in ji smehljaje dejal:

»Deklica moja, nekaj sem ti prinesel!«

Pri tem ji je dal krvavordečo svilen roto. Anita jo je vsa srečna prevzela in si jo dala okrog vratu. Roger je stopil k njej in jo poljubil. Anita ga je objela in mu vrnila poljub.

Roger jo je nato pogledal in mirno rekel:

»Anita, upam, da se z ozirom na ono dekle lahko zanesem nate.«

Anita ga je ostro pogledala in vprašala:

»Kake namene imaš z njo? Ali se hočeš zaljubiti vanjo? Potem ti gorje!«

»Neumnost!« je odvrnil Asplet. »Za nekaj časa mora izginiti, to je vse. Stavim tisoč proti enemu, da bo tudi Erik Folkman nastopil, ko se bo ples začel. Tudi on bo moral izginiti — a on za vedno...«

Asplet je zapustil kolibo. Anita je gledala za njim. Njene oči so žarele od želje, da bi se čimprej maščevala nad Erikom.

13.

Marija je bila na potu proti Oblačni gori. Priganjala je mezga, na katerem je jezdila, k hitri hoji ter se je od časa do časa ozrla nazaj, da bi videla, če ji v redu sledijo mežgi, ki so nosili prtljago. Pri pripravah ji je bil pomagal stari Garnett, ki je bil svojčas znan kot velik sovražnik žensk. Najprej si je bil na vse načine prizadeval, da bi jo pregovoril. Ko je Marija poizvedovala pri njem, kje bi mogla kupiti mezge za pot na Oblačno goro, jo je z nekim strahom rotil, naj ne silij v gotovo smrt. Zgovorno ji je slikal nevarnosti, ki jo čakajo na potu. Marija mu je smehljaje in z nekim netrazumljivim zaupanjem odgovarjala. Nazadnje mu je prepričevalno rekla: »Ne skrbite zame! Saj bo Bog moj vodnik in zaščitnik! Trdno zaupam vanj!« Ta odgovor je Garnetta razorožil. Dasi je bil dvomljiv, ga je Marijin odgovor tako prevzel, da ni našel besed za odgovor. Nehote je začel misliti na to, da bo morda res Bog sam vzel v varstvo ubogo deklico, ki se bori za pravično stvar proti brezvestnemu zločincu.

Odvedel je Marijo k nekemu živinorejcu, pri katerem je mogla kupiti vse, kar je potrebovala. Sam je bil navzoč pri kupčiji, ker je poznal živinorejce in živinske prekupčevalce ter je sumil, da bo morala Marija dvakrat preplačati mezge, če jih bo sama kupovala.

Do večera je Marija nakupila vse, kar je bilo po-